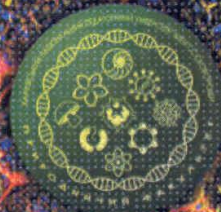

Міністерство освіти і науки України

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди, природничий факультет

Akademia Pomorska w Słupsku
Instytut Biologii i Ochrony Środowiska

II Міжнародна науково-практична конференція

ПРИРОДНИЧА НАУКА І ОСВІТА: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

20-21 вересня 2019

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Харків 2019

об'єктів на інші. Наприклад, О. Я. Чебикін пропонує наступну установку до класу: «Увага! Подивіться всі назад. Що це на стіні?». Діти мимовільно виконують дію та виходять зі свого емоційного стану. Після досягнення необхідного емоційного стану заспокоєння вчитель поступово вводить дітей у процес виконання навчального завдання [3].

Для корегування негативних емоцій широкого застосування набувають різні види сугестій (Е. Ш. Натазон), психомоторні тренування та нейропсихологічні дихальні, рухові вправи та елементи самомасажу.

Отже, складена характеристика методів корекції негативних емоцій учнів з інтелектуальними порушеннями в навчальній діяльності створює позитивні можливості для моделювання емоціогенних ситуацій в реальних умовах навчально-пізнавальної діяльності та покращення емоційного стану учнів.

Список використаних джерел

1. Коваленко В. Є. Вплив освітнього середовища на емоційне реагування розумово відсталих молодших школярів. Науковий Часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2014; Серія 19. Вип. 26. С. 324–329.
2. Синьов В. М., Матвєєва М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталої дитини. К.: Знання, 2008. 359 с.
3. Чебыкин А. Я. Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности. О.: Богуславль, 1992. 168 с.

Колодько А.О., Галій А.І.

ІЗОТЕРАПІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА САМОПОЧУТТЯ ДИТИНИ

Харківський національний педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди, м.Харків

e-mail :kolodko_anas@ukr.net

Kolodko A.O., Galiy A.I. ISOTHERAPY AND ITS IMPACT ON CHILD'S WELFARE.

Isotherapy is the most ancient and natural form of psycho-emotional state for relieving the accumulated mental stress correction. Isotherapy enables a person to cope with deep conflicts, to expel anger, aggression and frustration.

Key words: *Isotherapy, art therapy techniques, art.*

Здоров'я є основною цінністю людини, необхідною умовою активної життєдіяльності. У системі цінностей, якими дорожить будь-яка цивілізована нація, особливе місце відводиться здоров'ю людей.

Дані численних досліджень показують, що джерело виникнення відмінностей у здоров'ї дорослих треба шукати в їхньому дитинстві.

Школа є одним із основних факторів, які впливають на формування особистості дитини. Багатьма психологічними дослідженнями показано, що особистісні проблеми дітей – неврози, страхи, девіантна та делінквентна поведінка тощо – значною мірою зумовлені негативним ставленням до школи.

Діти постійно знаходяться в напруженому стані, від них постійно вимагають, як батьки так і вчителі, «великих звершень». Тут мають місце такі прояви: певна "загальмованість", коли йдеться про виконання уроків при відносній жвавості дитини; відсутність будь-якого інтересу до навчання, відсутність навчальної мотивації, низька успішність, труднощі у виконанні домашніх завдань[4].

Ізотерапія є найбільш давньою та природною формою корекції емоційного стану, яким можна користуватися для зняття накопиченої психічної напруги, для того, щоб заспокоїтися або просто зосередитися. Творчість, реалізована в процесі ізотерапії, дає можливість, дитині висловити та відтворити внутрішні почуття, переживання, сумніви, конфлікти і надії в символічній формі.

У різних джерелах представлено велику кількість арт-терапевтичних технік, але одним з найбільш тих, які часто використовуються залишається малюнок, тобто техніка ізотерапії як терапії образотворчим мистецтвом, у першу чергу, малювання[1].

На сьогоднішній день ця методика є однією з найпопулярніших. Ізотерапія дає людині можливість впоратися з глибинними конфліктами, виплеснути злість, агресію і розчарування. Поступово відбувається поглиблене самопізнання, самоприйняття, гармонізація особистості, особистісний ріст, розвивається рефлексія і аналіз своєї поведінки, думок, почуттів, поліпшується загальна атмосфера в групі, розширюються зв'язки з іншими дітьми. Картини чи інші твори мистецтва, створені людиною, допомагають отримати соціальне схвалення, підвищити самооцінку, побороти замкнутість і закомплексованість.

Вплив образотворчої діяльності на емоційний стан особистості вивчається фахівцями різних профілів: педагогами, психологами, філософами, художниками, психотерапевтами [2].

Позитивний вплив образотворчої творчості на людину аналізували вітчизняні та зарубіжні вчені (А. В. Запорожець, Є.І. Ігнат'єв, В.С. Кузін, Б.М. Неменский, Н.П. Сакулина, Б. Джефферсон, Е. Крамер, В. Лоунфельд, У. Ламберт та ін.).

Згідно М. Намбург, в результаті художніх занять поступово долаються сумніви в своїй здатності вільно висловлювати страхи, потреби, фантазії в малюнках. Е. Крамер акцентує інші фактори впливу ізотерапії. Основним в досягненні позитивних ефектів ізотерапії вона вважає необмежені можливості самого процесу художньої творчості, що дає можливість висловлювати і повторно переживати внутрішні конфлікти: "В процесі творчого акту внутрішні конфлікти переживаються знову, усвідомлюються і в кінцевому рахунку, вирішуються[5].

Виходячи з актуальності проблеми психоемоційного перевантаження у дітей початкової школи є відповідно необхідність зняття напруження нервової системи, перевтоми з метою запобігання захворювань нервової, серцево-судинної систем, пригнічення імунної системи, тощо. Для проведення розвантаження ми провели заняття з дітьми, використовуючи метод ізотерапії [3].

Метою дослідження стало вивчення дії позитивного впливу методу ізотерапії на психоемоційну сферу дітей; опробування проведення техніки ізотерапії в школі;

Робота проводилася на базі Золочівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2 Золочівської районної державної адміністрації Харківської області.

Дослідження складалося з чотирьох етапів: анкетування, проведення ізотерапії (малювання), повторне анкетування, обробка отриманих результатів.

При проведенні анкетування охоплено 23 школяра віком від 8-10 років. Використано анкету «САН» (Самопочуття, активність, настрій). Перевагою тесту є його стислість і можливість кількаразового використання впродовж певного часу.

На етапі проведення анкетування після напруженого робочого навчального тижня, результати обробки анкети «САН» показали, що активність у дітей - 34,8, самопочуття - 34,5, настрої - 38,7;

За показниками тесту можна сказати, що працездатність та продуктивність дітей дуже низька, діти виснажені навчанням, відчують себе слабкими та втомленими.

Другим етапом роботи було – проведення ізотерапії. В роботі використано індивідуальне, парне та групове малювання.

Третім етапом стало повторне проведення тесту для оцінки стану самопочуття, настрою, активності. Результати обробки анкети «САН» показали, що активність виросла до - 52,4, самопочуття стало – 54, а настрої підвищився до - 57,2.

Порівнюючи результати ми можемо побачити, що середні показники після проведення заняття за технікою ізотерапії дещо підвищилися. Самопочуття збільшилося на 28%, настрої на 33%, активність на 25%.

Таким чином, досягнутий результат в ході повторного діагностування дозволив зробити висновки про те, що впровадження ізотерапії в роботі з дітьми дійсно сприяло активізації школярів, підвищення самопочуття та настрою. В цілому можна відмітити покращення їхнього емоційного стану, появу творчого підходу до виконання завдань. Отже, одержані позитивні результати підтвердили, що ізотерапія добре впливає на самопочуття.

Діти працювали разом, відчували підтримку один одного, не було конкуренції. Кожний відчував, що він важливий. Дана експериментальна робота доводить, що метод ізотерапії має позитивний вплив на психоемоційну сферу дитини.

Проведена робота показує, що необхідно вивчати і застосовувати різні техніки арт-терапії з метою розвантаження і урівноваження нервової системи, покращення самопочуття у дітей. Адже вони допомагають розвинути почуття внутрішнього контролю, сконцентрувати увагу на відчуттях і почуттях. Крім того впровадження такої роботи у школі допомагатиме розвивати художні здібності, сприятиме творчому розвитку дітей, підвищенню самооцінки школярів. Під час таких занять діти відчують себе щасливими та активними, що покращує запам'ятовування та сприйняття нової інформації і в цілому буде позитивно впливати на підвищення рівня навчання.

Список використаних джерел

1. Вознесенська О. Особливості арт-терапії як методу. Психолог. 2005. №10. С. 5–9.

2. П'ятницька-Позднякова І.С. Арт-терапевтичні можливості видів мистецтва. Педагогіка: Наукові праці. 2009; Випуск 95, Том 108. С. 36–42.
3. Копитін А.І. Арт-терапія в загальноосвітній школі: метод. посібник. СПб.: Академія Посвідомного педагогічної освіти, 2005. С. 136.
4. Лебедева Л.Д. Арт-терапія в педагогіці: педагогіка, 2000. №9., С. 6–10.
5. Kramer, E. Art in a Children's Community. New-York : Charles C. Thomas Publisher, 1958. С. 5.

Комаромі Н.А.¹, Гаркуша І.А.¹, Пучков О.В.²
ЖУКИ-КОВАЛИКИ (COLEOPTERA, ELATERIDAE) ГЕРПЕТОБІЯ
УРБОЦЕНОЗІВ М. ХАРКОВА

¹Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, Харків,
 nkomaromi@gmail.com

²Інститут зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України, Київ
 putchkov@izan.kiev.ua

Komaromi N.A., Garkusha I.A., Putchkov A.V. CLICK-BEETLES (COLEOPTERA, ELATERIDAE) IN HERPETOBIUM OF URBOCENOSSES OF KHARKIV CITY. In total, 18 species from 11 genera were registered in the Urbocenoses of Kharkiv. Richer diversity was observed in parks (14), less in the forest, other plantations of city and in private areas (6–7 species). The four species were registered as sporadical subdominants in separate parks only: *Athous jejunus*, *Agrypnus murinus*, *Agriotes pilosellus* and *Hemicrepidius hirtus*. Rarely are noted – *Agriotes lineatus*, *A. sputator*, *Melanotus punctatolineatus*, *Selatosomus latus*, *Prosternon tessellatum*, *Ampedus elongatus*, *A. praestus*, *A. sanguinolentus*, *Anostirus globicollis*, *Athous haemorrhoidalis*, *A. bicolor* та *Cardiophorus vestigialis*.

Key words: *Coleoptera, Elateridae, urbocenoses, Kharkiv, Ukraine.*

Дослідженням колеоптерофауни великих міст присвячено значну кількість робіт, більшість яких стосуються жуків-турунів. Інші родини твердокрилих практично не вивчені. Одним з таких представників ряду Coleoptera, є жуки-ковалики (Elateridae). Всього відомо близько 7000 видів, розповсюджених по всій земній кулі. У фауні України зареєстровано не менше 160 видів [3, 4]. Більшість представників родини – рослиноїдні, деякі види – хижаки, які знищують дрібних комах. В Україні спеціальне (навіть фауністичне) вивчення цієї родини в мегаполісах проводили досить фрагментарно [1, 2, 5].

Метою нашої роботи було еколого-фауністичне вивчення твердокрилих герпетобію урбоценозів, в тому числі і Elateridae в умовах м. Харкова. Основу роботи склали власні спостереження протягом 2016-2019 рр. в період з кінця квітня до середини жовтня. Жуків відловлювали, головні чином, ґрунтовими пастками (по 12-20 на ділянку), а додатково збирали в рослинній підстилці. Для дослідження були обрані ділянки чотирьох міських парків, Харківський лісопарк (як еталон лісу); газони та сквери центру та периферійних мікрорайонів міста, а також присадибні ділянки передміста.

Загальна частка Elateridae в урбоценозах Харкова в середньому становила близько 0,8% всіх зареєстрованих в герпетобії жуків (по окремих урбоценозах 0,1–7,6%). Більш високим цей показник виявився в міських парках (загалом